

Stanowiska tygryzka paskowanego *Argiope bruennichi* na Płaskowyżu Proszowickim (Wyżyna Małopolska)

W trakcie badań nad roślinnością Płaskowyżu Proszowickiego znaleziono dwa nowe dla tego terenu stanowiska objętego ochroną pająka – tygryzka paskowanego *Argiope bruennichi*.

Pierwsze z nich znajduje się w miejscowości Gnatowice około 7 km na zachód od Proszowic. U podnóża niewysokiego wzniesienia (258 m n.p.m.), w miejscu, gdzie na powierzchni odsłaniają się skały kredowe, na płytkiej rędzinie wykształciła się murawa kserotermiczna reprezentująca zubożałą postać „stepu kwietnego” *Inuletum ensifoliae* z dominującą trawą – kłosownicą rozpierzchłą *Brachypodium pinnatum*. Na powierzchni 100 m² zanotowano tu 30 gatunków roślin naczyniowych, w tym 2 podlegające ścisłej ochronie: miłek wiosenny *Adonis vernalis* i dziewięciśl bezłodygowy *Carlina acaulis* oraz 1 częściowo chroniony: wilżyna *Ononis spinosa*. Spośród innych roślin typowych dla muraw kserotermicznych rosły tu m.in.: wilczomlec sosnka *Euphorbia cyparissias*, kostrzewa bruzdkowana *Festuca rupicola*, driakiew żółtawa *Scabiosa ochroleuca*, szalwia łąkowa *Salvia pratensis*, chaber driakiewnik *Centaurea scabiosa*, krwawnik pannoński *Achillea pannonica*, lucerna sierpowata *Medicago falcata*, przetacznik ząbkowany *Veronica austriaca* i pszeniec łąkowy *Melampyrum arvense*. 05.08.1998 r. w opisywanej murawie zaobserwowano na rozpiętych pajęczynach 2 samice tygryzka paskowanego. Ponownie jedynie 02.07.2000 r. znaleziono w murawie tej 4 samce.

Drugie stanowisko tygryzka paskowanego położone jest w miejscowości Winiary, około 6 km na południowy zachód od Skalbmierza. 13.08.2000 r. obserwowano tu na rozpiętych pajęczynach dwie samice tego pająka. Jedną z nich znaleziono na śródpolnej, wysokiej skarpie w murawie kserotermicznej reprezentującej zespół rutewki mniejszej i szalwii łąkowej *Thalictro-Salvietum pratensis*. Wśród roślin murawowych zanotowano bardzo rzadką na tym terenie palczatkę kosmatą *Bothriochloa ischaemum*, a także perz siny *Agropyron intermedium*. Pajęczyna tygryzka rozpięta była na jeżynie popielicy *Rubus caesius*. Na przylegającej do murawy świeżej łące reprezentującej zespół *Arrhenatheretum elatioris*, na budującej ten zespół trawie – rajgrasie wyniosłym *Arrhenatherum elatius*, zaobserwowano na rozpiętej sieci drugą samicę.

Wymienione stanowiska tygryzka paskowanego są interesujące dla poznania rozmieszczenia tego gatunku na Wyżynie Małopolskiej: zapełniają one lukę zasięgową pomiędzy dwoma poprzednio znanymi: z Zabierzowa i z okolic Staszowa (Barabasz, Górz 1998). Są również istotne ze względu na zajmowane przez ten takson siedlisko – murawy kserotermiczne, właściwe jego preferencjom ekologicznym jako gatunku pontyjsko-śródziemnomorskiego (Urbáňskí 1948). Nowe stanowiska mogą wskazywać

również na drogę wędrówki tygrzyka na Wyżynę Małopolską – mógł tu przybyć podobnym szlakiem jak rośliny kserotermiczne: z południowego wschodu bądź nawet wprost z południa, wykorzystując przełomowe doliny dużych rzek. Za tym ostatnim poglądem przemawiają ostatnie stwierdzenia z Puszczy Niepołomickiej, z okolic Tarnowa i z Pogórza Ciężkowickiego (Piątek 1995, Skóra 1995, Barabasz, Górz 1998).

Krystyna T o w p a s z, Małgorzata K o t a ń s k a

PIŚMIENNICTWO

Barabasz B., Górz A. 1998. *Argiope bruennichi* (Scopoli, 1772) – rzadki i słabo zbadany gatunek pająka w Polsce. *Fragm. Faun.* 41 20: 255–267.

Piątek M. A. 1995. *Interesujące stanowiska pijawki lekarskiej Hirudo officinalis i tygrzyka paskowanego Argiope bruennichi w Machowej (woj. tarnowskie).* *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 51, 2: 115–117.

Skórka P. 1997. *Nowe stanowiska pająka tygrzyka Argiope bruennichi w Tarnowie i okolicach.* *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 53, 3: 99–100.

Urbąński J. 1948. *Argiope bruennichi* (Scopoli 1772) na wyspie Wolin oraz rozmieszczenie tego gatunku na ziemiach polskich. *Bad. Fizjogr. nad Pol. Zach.* 1: 160–169.